

A Fővárosi Ítéletábra Fővárosi Főügyészség felperesnek a dr. ... jogtanácsos által képviselt Magyar Telekom Távközlési Nyilvánosan Működő Részvénytársaság alperes ellen általános szerződési feltételek tisztességtelenségének megállapítása iránt indított közérdekű perében a Fővárosi Törvényszék 2016. június 2. napján kelt 19.G.44.688/2015/14. számú ítélete ellen a felperes által előterjesztett fellebbezés folytán indult másodfokú eljárásban meghozta az alábbi

### í t é l e t e t:

A Fővárosi Ítéletábra az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatja. Megállapítja, hogy az alperes által 2015. szeptember 1-től a fogyasztói szerződésekben alkalmazott általános szerződési feltételei 7.1.5.1. pontjának azon rendelkezése, amely szerint „A késedelmi kamatot a beérkezési határidő lejártát követő napok számával arányosan kell meghatározni a tartozás összegének és az éves 13% késedelmi kamatláb szorzatának alapján.”, valamint a Domino Egyedi Előfizetői Szerződés elnevezésű blanketta „Az Egyedi Előfizetői Szerződésben és annak elválaszthatatlan részét képező kiegészítéseiben és a Lakossági ÁSZF-ben foglaltakat megismertem, azok rendelkezéseit magamra nézve kötelező érvényűként elfogadom, ennek megfelelően a felsorolt dokumentumokban szereplő kötelezettségeket vállalom.” rendelkezéséből „és a Lakossági ÁSZF-ben” rész annak alkalmazójával szerződő valamennyi félre kiterjedő hatállyal érvénytelen.

Kötelezi az alperest, hogy saját honlapjának címlapján 15 napon belül tegye közzé két hónapon keresztül az alábbi közleményt.

### K ö z l e m é n y

*A Fővárosi Ítéletábra 2017. március 9. napján kelt jogerős ítéletével az alperessel szerződő valamennyi félre kiterjedő hatállyal megállapította, hogy a 2015. szeptember 1. napjától alkalmazott ÁSZF 7.1.5.1. pontjának azon rendelkezése, amely szerint „A késedelmi kamatot a beérkezési határidő lejártát követő napok számával arányosan kell meghatározni a tartozás összegének és az éves 13% késedelmi kamatláb szorzatának alapján.”, valamint a Domino Egyedi Előfizetői Szerződés elnevezésű blanketta „Az Egyedi Előfizetői Szerződésben és annak elválaszthatatlan részét képező kiegészítéseiben és a Lakossági ÁSZF-ben foglaltakat megismertem, azok rendelkezéseit magamra nézve kötelező érvényűként elfogadom, ennek megfelelően a felsorolt dokumentumokban szereplő kötelezettségeket vállalom.”, rendelkezéséből „és a Lakossági ÁSZF-ben” rész annak alkalmazójával szerződő valamennyi félre kiterjedő hatállyal érvénytelen. Az ÁSZF késedelmi kamatra vonatkozó rendelkezése azért tisztességtelen, mert a fogyasztót túlzott mértékű pénzüsszeg fizetésére kötelezi, ha a fogyasztó nem teljesít, vagy nem szerződésszerűen teljesít, míg az Egyedi Előfizetői Szerződés elnevezésű blanketta megjelölt rendelkezése az elektronikus hírközlésről szóló 2003. évi C. törvény 129. § (9) bekezdésébe ütközik, ezért semmis.*

A felperes perköltségben való marasztalását mellőzi és kötelezi az alperest, hogy fizessen meg külön felhívásra az államnak 36.000 (harminchatezer) forint le nem rótt kereseti illetéket. Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi az alperest, hogy fizessen meg külön felhívásra az államnak 48.000 (negyvennyolcezer) forint másodfokú eljárási illetéket, valamint a felperesnek 10.000 (tízezer) forint másodfokú perköltséget.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

## I n d o k o l á s

A felperes pontosított közérdekű keresetében a Ptk. 6:102. § és 6:105. § (2) bekezdése alapján annak a megállapítását kérte, hogy az alperes által 2015. szeptember 1. napjától a Domino Egyedi Előfizetői Szerződés elnevezésű blanketta fogyasztói szerződésben alkalmazott általános szerződési feltétel, amely szerint: 1.) „Az Egyedi Előfizetői Szerződésben és annak elválaszthatatlan részét képező kiegészítéseiben és a Lakossági ÁSZF-ben foglaltakat megismertem, azok rendelkezéseit magamra nézve kötelező érvényüként elfogadom, ennek megfelelően a felsorolt dokumentumokban szereplő kötelezettségeket vállalom.”, és általános szerződési feltételeinek 7.1.5.1. pontja azon rendelkezése, hogy: 2.) „A késedelmi kamatot a beérkezési határidő lejártát követő napok számával arányosan kell meghatározni a tartozás összegének és az éves 13 % késedelmi kamatláb szorzatának alapján.” tisztességtelenek, így az annak alkalmazójával szerződő valamennyi félre kiterjedő hatállyal érvénytelenek.

Kérte továbbá, hogy a bíróság a 6:105. § (2) bekezdése alapján rendelje el az alperes saját költségére a bíróság által megállapított szövegű, az érvénytelenség megállapítására vonatkozó közlemény nyilvánosságra hozatalát az ítélet jogerőre emelkedésétől számított 15 napot követő két hónapig az alperes honlapján, valamint az alperes által szabadon választott egy országos napilapban. A kereset első pontjában támadott szerződési feltétel tekintetében a Ptk. 6:104. § (1) bekezdésére hivatkozott, mert az a bizonyítási terhet a fogyasztó terhére változtatja meg, továbbá az ÁSZF megismerésére vonatkozó egyoldalúan megállapított blankettaszerződés rendelkezése nem lehet alkalmas akár másík, akár önmaga megismerésének az igazolására a Legfelsőbb Bíróság Gfv.IX.30.316/2008/8. számú ítéletében kifejtettek alapján sem. Az adott rendelkezés emellett az elektronikus hírközlésről szóló 2003. évi C. törvény – továbbiakban: Eht. – 129. § (9) bekezdése értelmében is semmis. A kereset 2. pontjában támadott, a késedelmi kamatra vonatkozó rendelkezés körében arra hivatkozott, hogy a Ptk. 6:47. § (2) bekezdésében meghatározott jegybanki alapkamattal megegyező késedelmi kamat mértékétől lényegesen eltérő, annak mintegy tízszeresével megegyező mértékű késedelmi kamat a fogyasztót túlzott mértékű pénzösszeg fizetésére kötelezi tekintve, hogy a jegybanki alapkamat mértéke 2015. július 22-től 1,35% volt.

Az alperes a kereset elutasítását kérte. Védekezésében előadta, hogy az alperes számára az ágazati szabályozás írja elő az egyedi előfizetői szerződés és az általános szerződési feltételek együttes alkalmazását az Eht. 127. § (1) bekezdése szerint. Az adott rendelkezés nem tisztességtelen, mert azzal a szolgáltató a Ptk. 6:78. § (1) bekezdésében foglaltaknak tesz eleget. A késedelmi kamat mértéke körében pedig azzal érvelt, hogy az a piaci gyakorlatban alkalmazott késedelmi kamat mértékétől nem tér el, továbbá az Eht. 138. § (6) bekezdése szerint az alperes általi visszafizetési kötelezettség teljesítése esetén is ezzel azonos kamatmértéket határoznak meg.

Az elsőfokú bíróság ítéletével a keresetet elutasította és a felperest 10.000 forint perköltség megfizetésére kötelezte az alperes javára, valamint megállapította, hogy az illetékmentessége folytán le nem rótt 36.000 forint eljárási illetéket az állam viseli.

Az ítéletben tényként állapította meg, hogy az alperes mint mobil hírközlési szolgáltató a fogyasztókkal mobilszolgáltatásokra vonatkozó szerződéseket köt, 2015. szeptember 1. napjától a Domino Egyedi Előfizetői Szerződésben és Egyedi Előfizetői Szerződésben az ÁSZF-ben foglaltak elfogadására vonatkozóan és az ÁSZF 7.1.5.1. pontjában a késedelmi kamat mértékére a felperes kereseti kérelmében megjelölt rendelkezéseket alkalmazza.

Az ítélet jogi indokolásában a kereset elbírálásánál irányadó rendelkezésként a 2013. évi V. törvény (Ptk.) 6:77. § (1)-(2) bekezdéseit, 6:78. § (1) bekezdését, a Ptk. 6:102. § (1) és (4) bekezdéseit, 6:104. § (1) bekezdésének j) pontját és (2) bekezdésének j) pontjait ismertette. Az Eht. 127. § (1) és 129. §-ának (1)-(2) és (9) bekezdései, valamint 130. § (1) bekezdése alapján rögzítette, hogy a szolgáltató az előfizető és az előfizetői szolgáltatást igénylő más felhasználó kizárólag előfizetői szerződést köthetnek, amely az általános szerződési feltételből, valamint egyedi előfizetői szerződésből áll. Az Eht. 129. § (9) bekezdése értelmében fogyasztó esetében semmis az egyedi előfizetői szerződés azon rendelkezése, amely szerint az előfizető az általános szerződési feltételeket átolvasva és az abban foglaltakat tudomásul vette.

Az alperesi ellenkérelemre tekintettel elsősorban a felperes perindítási jogosultságát vizsgálta és megállapította, hogy a Ptk. 6:105. § (1) bekezdése értelmében a közérdekű kereset indítására jogosult. A 3/2011. PK vélemény 1. pontja alapján utalt arra, hogy közérdekű kereset indítás esetén az általános szerződési feltételként a fogyasztói szerződés részévé váló kikötés érvénytelenségét akkor is meg kell állapítani, ha a kikötés a tisztességtelenségtől eltérő egyéb okból semmis.

Az 1. pontban támadott általános szerződési feltétel megismerésére és a másik fél általi elfogadására vonatkozó, az alperes által alkalmazott általános szerződési feltétel körében az Eht. 129. § (6) – helyesen (9) – bekezdését és a Ptk. 6:78. §-ait vetette össze, és megállapította, hogy az Eht. az alperes számára előírja a fogyasztók esetén az egyedi előfizetői szerződés és általános szerződési feltételek együttes alkalmazását. Az általános szerződési feltétel a Ptk. 6:78. §-a értelmében akkor válik a szerződés részévé, ha annak tartalmát az alperes megismerhetővé tette és egyúttal a fogyasztó azt elfogadta. Ezen jogszabályi kötelezettségek együttes értelmezése alapján arra az álláspontra helyezkedett, hogy az alperest általános szerződési feltételek létrehozása és a szerződés részévé tételi kötelezettség terhelte, melynek csak abban az esetben tud eleget tenni, hogy ha azt az Eht. szabályaira is figyelemmel a fogyasztó részére átadja, a Ptk. szabályozására figyelemmel pedig azt a fogyasztó elfogadja. Az Eht. felperes által hivatkozott szakasza az „átolvasásra” és „tudomásul vételre” vonatkozó szerződési kikötés fogyasztói szerződésben történő semmisségét szabályozza, ezzel szemben a felperes által támadott szerződési kikötés nem az általános szerződési feltétel átolvasására és azok tudomásul vételére vonatkozik, hanem a Ptk. 6:78. § (1) bekezdésében meghatározottaknak megfelelően az általános szerződési feltétel megismerésére és elfogadására. Ezért nem állapítható meg az Eht. 129. § (9) bekezdésébe ütközése, amelyet nem lehet kiterjesztően értelmezni, mert ebben az esetben a szolgáltató nem tudna eleget tenni a Ptk. 6:47. §-ban foglaltaknak. Az Eht. ezen rendelkezésének kiterjesztő értelmezése esetén az elfogadó nyilatkozat bármely szerződésbe foglalása semmisnek minősül, így nem tudna a fogyasztó elfogadó nyilatkozatot tenni, az általános szerződési feltételek pedig nem válhatnak a szerződés részévé. Nem osztotta a felperes álláspontját, hogy a hivatkozott kikötés a fogyasztó hátrányára megfordítja a bizonyítási terhet, mivel az általános szerződési feltétel esetén az alkalmazónak kell bizonyítania, hogy a sérelmezett rendelkezés a szerződés részévé vált, így amennyiben vita merül fel, az alperest terheli továbbra is annak a bizonyítása, hogy a Ptk. 6:78. § szerint lehetővé tette az általános szerződési feltétel megismerését és azt a fogyasztó elfogadta. A támadott szerződési feltétel, az egyedi előfizetői szerződésben foglalt nyilatkozat nem általános szerződési feltételekben került rögzítésre, így a felperes által hivatkozott, a Legfelsőbb Bíróság által hozott határozat nem

alkalmazható, mivel az más tényállás mellett vonta le következtetéseit. A támadott szerződési feltétel tisztességtelensége a Ptk. 6:102. § (4) bekezdése alapján sem állapítható meg, mert az a jogszabály előírásának megfelelően került meghatározásra.

Nem találta megalapozottnak a keresetet a második kereseti kérelem tekintetében sem, amelyet a Ptk. 6:104. § (2) bekezdés j) pontja alapján vizsgált. Az Eht. 138. § (6) bekezdésében foglalt szabályozásra figyelemmel megállapítható ugyanis, hogy a fogyasztót az alperes fizetési kötelezettségéhez képest nem terheli nagyobb mértékű késedelmi kamatfizetés, mivel mind a fogyasztót, mind a szolgáltatót ugyanolyan mértékű kamatfizetési kötelezettség terheli, ezért nem állapítható meg a jogok és kötelezettségek fogyasztó hátrányára történő megbomlása. Önmagában az a körülmény, hogy az általános szerződési feltételben a Ptk.-ban meghatározottól eltérő, magasabb kamatot kötöttek ki, nem jelenti a Ptk. 6:104. § (2) bekezdés j) pontjában foglaltak teljesülését azért sem, mert az a piaci kamatmértékhez hasonló.

A felperes fellebbezésben az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatását és a kereseti kérelmének helyt adó határozat meghozatalát kérte a Ptk. 6:102. § (1) bekezdése és a 6:105. § (2) bekezdései alapján, annak a megállapítását, hogy az alperes által a fogyasztói szerződésben alkalmazott ÁSZF 7.1.5.1. pontja, valamint a Dominó Egyedi Előfizető Szerződés elnevezésű blanketta támadott rendelkezése tisztességtelen, ezért az annak alkalmazójával szerződő valamennyi félre kiterjedő hatállyal érvénytelen. Indítványozta annak elrendelését is, hogy az alperes saját költségére a bíróság által megállapított szövegű, az érvénytelenség megállapítására vonatkozó közlemény közzétételéről gondoskodjon, továbbá kérte az alperes perköltségben marasztalását. Az első kereseti kérelemhez kapcsolódóan kifejtette, hogy a szerződési feltételek átolvasása és megismerése, továbbá azok elfogadása és tudomásul vétele egymásnak megfeleltethető szinonim fogalmak, így az elsőfokú bíróság álláspontjával szemben nem kiterjesztő értelmezés az átolvasásra vonatkozó jogi szabályozást a megismerésre, az elfogadást pedig a tudomásul vételre alkalmazni. Álláspontja szerint a támadott blankettaszerződés általános szerződési feltételnek minősül, és mint ilyen nem maga az egyedi előfizetői szerződés, hanem része annak. A hivatkozott rendelkezés nyelvtani értelmezéséből, a szavak általánosan elfogadott jelentéstartalmából, valamint az Eht. hivatkozott rendelkezéséhez fűzött jogalkotói indokolásból is következően a Ptk. 6:78. § (1) bekezdésében foglalt kötelezettség fogalmilag nem valósulhat meg általános szerződési feltételként. Ez nem jelenti azt, hogy a szolgáltató ne tudna eleget tenni az Eht. előírásának, miszerint egyedi előfizetői szerződésből és általános szerződési feltételből kell állnia a szerződésnek. Fenntartotta álláspontját, hogy a támadott rendelkezést a nyilatkozat értelmezéséből következően azért helyezte el az alperes az általános szerződési feltételben, hogy bizonyítani tudja, a fogyasztó a tájékoztatást megkapta, a feltételeket elfogadta. Az érintett kikötés pedig azt eredményezi, hogy a fogyasztó számára a bizonyítási teher megfordul, mivel ennek alapján – amennyiben ez felmerül – neki kell bizonyítania, hogy a tájékoztatás és elfogadás az írott szöveggel ellentétben nem történt meg. A második kereseti kérelem vonatkozásában ismét hangsúlyozta, hogy az MNB jegybanki alapkamat mértéke 2015. július 22-től 1,35%, jelenleg még alacsonyabb, amelyhez képest a szerződés szerinti mintegy tízszeres, 13% túlzott mértékűnek, csaknem uzsorásnak minősül, mivel a viszonyítás alapja nem az, hogy az alperes saját késedelme esetén milyen mértékű késedelmi kamatot köteles fizetni a fogyasztónak, hanem az, hogy a jogszabály általános jelleggel, ha a felek kölcsönös megállapodása ettől eltérően nem rendelkezik, milyen mértékű késedelmi kamatot ír elő. A túlzott mértékű pénzösszeg megítélése során nem szükséges annak a vizsgálata, hogy az adott feltétel egyoldalúan a fogyasztó hátrányára állapít-e meg kötelezettséget, de ennek esetleges vizsgálata esetén is arra a következtetésre lehet jutni, hogy az alkalmazott kamatmérték jelentősen hátrányos a fogyasztó számára és a jóhiszeműség és tisztesség követelményének sem felel meg, mivel a jogszabályi rendelkezéstől való jelentős eltérés nem indokolt. A felperes a fellebbezés kiegészítésében az első kereseti kérelem tekintetében a Legfelsőbb Bíróság Gfv.30.316/2008/8. számú ítéletében

rögzítettekre is hivatkozva kiemelte, hogy a fogyasztó nyilatkozatát az ÁSZF alkalmazója előre egyoldalúan nem határozhatja meg, mivel az összeegyeztethetetlen a nyilatkozat rendeltetésével. A döntés irányadó a perbeli esetben is. A tartalmi okokból kifogásolt kikötés érvényessége pusztán az elhelyezkedésével nem indokolható, mivel a támadott blankettaszerződés a Ptk. 6:77. §-ára figyelemmel általános szerződési feltételnek minősül, így arra a Ptk. 6:103. §-ának (1) bekezdését kell alkalmazni, mivel a szerződési feltétel egyedi megtárgyaltságának a bizonyítása közérdekű perben fogalmilag kizárt. Az elsőfokú bíróság indokolása a kikötés elhelyezkedésével kapcsolatosan a Kúria EBH2011.2413. számon közzétett eseti döntésének indokolásában írtak átvételére enged következtetni, a perbeli esetben azonban a tényállás ettől eltér, mivel az egyedi előfizetői blankettaszerződés csak utal az ÁSZF rendelkezéseire, ami mellékletek nélkül is 155 oldalnyi terjedelmű, így értelemszerűen nem képezi az egyedi előfizetői szerződés hét oldalas tartalmát, de annak elválaszthatatlan mellékletét sem. Emellett az ÁSZF átadásának tényét, vagy egyéb, az Eht. 129. § (2) bekezdés szerinti rendelkezésre bocsátást igazoló klauzulát sem rögzít. Az alperes tehát egyedi előfizetői blankettaszerződést, valamint külön dokumentumban szereplő általános szerződési feltételt alkalmaz, a jogalkotó pedig feltehetően éppen ezen gyakorlati megvalósítás miatt rendelkezett az Eht. 129. § (9) bekezdésében. Abban az esetben ugyanis, ha az általános szerződési feltételek nem épülnek be az egyébként a fogyasztó által ténylegesen aláírandó egyedi előfizetői blankettaszerződésbe, de annak nem is képezik elválaszthatatlan és csatolt mellékletét, úgy a fogyasztó megfelelő tájékoztatása nincs biztosítva. Az alperes azon áthidaló megoldását, hogy a blankettában rögzíti a külön dokumentumban lévő általános szerződési feltételek ismeretét igazoló fogyasztói nyilatkozatot az Alaptörvény 28. cikkének megfelelő jogszabályi értelmezés szerint az Eht. 129. § (9) bekezdése egyértelműen tiltja, így e rendelkezés sérelme aggálytalanul megállapítható. Végül kifogásolta, hogy az elsőfokú bíróság törvénysértően kötelezte a felperest a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján perköltség viselésére, mivel az adott esetben a Pp. 78. §-ának (3) bekezdése alkalmazandó, amely szerint az felperes nevékeresetének elutasítása esetén az államot kell a perköltség viselésére kötelezni.

Az alperes fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyására, a felperes perköltségben való marasztalására irányult. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság a tényállást teljes körűen feltárta és az irányadó jogszabályok helyes alkalmazásával ténybelileg és jogilag megalapozott ítélettel utasította el a felperes keresetét, egyebekben az elsőfokú eljárás során tett nyilatkozatait tartotta fenn.

A fellebbezés nagyobb részben alapos.

Az elsőfokú bíróság a tényállást helyesen állapította meg, azonban a helyesen felhívott jogszabályi rendelkezések ellenére tévesen helyezkedett arra az álláspontra, hogy a támadott rendelkezések érvénytelensége nem állapítható meg. Az ítéletábra az elsőfokú bíróság döntésével az alábbi indokokra tekintettel nem értett egyet.

Az elsőfokú bíróság a Ptk. 6:105. § (1) bekezdése alapján helyesen állapította meg, hogy a felperest a keresetindítási jog megilleti, azaz az általa tisztességtelennek minősített általános szerződési feltételek érvénytelenségének megállapítása iránt közérdekű keresetet indíthat. A Kúriának az új Ptk. alapján elbírálandó ügyekben irányadó elvi iránymutatásokról szóló 1/2014. PJE határozatának 1. pontja szerint az új Ptk. alkalmazása körében is megfelelően irányadónak tekintett 3/2011. PK vélemény 1. pontjában írtak alapján nem volt akadálya annak, hogy a bíróság a Ptk. alapján tisztességtelenség folytán semmis általános szerződési feltételként a fogyasztói szerződés részévé vált kikötés érvénytelenségét egyéb okból nyilvánítsa semmisnek, továbbá hogy a felperes

törvényben, vagy egyéb jogszabályban meghatározott semmisségi okra – a jelen esetben az Eht. 129. §-ának (9) bekezdésére – hivatkozzon.

Nem vitásan megállapítható, hogy a megjelölt időszakban az alperes által kötött előfizetői szerződések egyedi előfizetői szerződésből és általános szerződési feltételből állnak, s az egyes szerződési feltételeket – ahogyan arra az egyedi szerződés is utal – az általános szerződési feltételekben töltik meg tartalommal és részletezik. Az előfizetői szerződés és az általános szerződési feltételek kettősségét az Eht. 127. § (1) bekezdése, valamint a jelenleg hatályos 130. §-ának (1) bekezdése egyértelműen meghatározza. Az általános szerződési feltételeket ugyanezen § (1) és (2) bekezdései szerint is a szolgáltató köteles egyrészt közzétenni, másrészt térítésmentesen az előfizetői számára rendelkezésre bocsátani. Az elsőfokú bíróság helytállóan állapította meg azt is, hogy a Ptk. 6:78. §-a alapján ahhoz, hogy az általános szerződési feltételek szerződéses tartalomává váljanak, alkalmazója köteles lehetővé tenni, hogy a másik fél annak tartalmát a szerződéskötést megelőzően megismerje és elfogadja. Az Eht. az előfizetői szerződés létrejöttére vonatkozó szabályok között a 129. § (9) bekezdésében rendelkezik akként, hogy fogyasztó esetében semmis az egyedi előfizetői szerződés azon rendelkezése, amely szerint az előfizető az általános szerződési feltételeket átolvasta, és az abban foglaltakat tudomásul vette.

A Ptk. tehát az általános szerződési feltétel megismerésének lehetővé tételét és a másik fél általi elfogadását kívánja meg ahhoz, hogy az általános szerződési feltétel a szerződés részévé váljon, míg az Eht. az általános szerződési feltételek átolvasásának és tudomásulvételének elismerését tartalmazó előfizetői szerződéses rendelkezést tiltja. Az adott esetben – az elsőfokú bíróság álláspontjával ellentétben – az Eht. szerinti átolvasás és tudomásulvétel, valamint a Lakossági ÁSZF-ben foglaltak megismerése és a fogyasztónak magára nézve kötelező érvényüként való elfogadása gyakorlatilag nem különbözik egymástól. A felperes helytállóan hivatkozott a fellebbezésében arra, hogy ezek tartalmilag azonos jelentéssel bírnak, egymásnak megfeleltethető fogalmak, mivel mindkettő lényege a megismerés és az arra vonatkozó nyilatkozat, hogy a szerződés részeként azt a fogyasztó elfogadja. Az általános szerződési feltételekben foglaltak megismerése ugyanis annak speciális szövegezése, tartalma és terjedelme folytán gyakorlatilag nem történhet meg másként, minthogy azt a szerződő fél átolvassa. Az érintett szerződési feltétel – többen a kevesebb folytán – lényegében megfelel a Ptk. 6:78. §-ában írtaknak is és az adott rendelkezéssel így az alperes eleget tesz a Ptk. szerinti, a szerződés részévé tételi kötelezettségének is. Ezt azonban az adott formában, az egyedi szerződés részeként az Eht. kifejezetten tiltja és semmisnek mondja ki az ilyen rendelkezést.

Ez nem kiterjesztő értelmezése az Eht. szabályozásának és nem jelenti azt, hogy a szolgáltató ne tudna eleget tenni a Ptk. 6:78. §-ában foglalt kötelezettségének. A felperes fellebbezésének kiegészítésében helytállóan hivatkozott arra, hogy az Alaptörvény 28. cikkének megfelelő értelmezés esetén az Eht. 129. § (9) bekezdésének sérelme aggálytalanul megállapítható. Az Eht. e rendelkezése ugyanis éppen a fogyasztók védelmét kívánja biztosítani arra tekintettel, hogy az egyedi előfizetői szerződéstől különálló, a szolgáltató által egyoldalúan előre, a másik fél közreműködése nélkül kidolgozott általános szerződési feltételek ismeretét, annak átolvasását igazoló fogyasztói nyilatkozatot csak a fogyasztó megfelelő tájékoztatása esetén tehessenek. A szolgáltató ennek hiányában is eleget tud tenni a Ptk. azon előírásának, hogy az általános szerződési feltétel a szerződés részévé váljon, ha külön nyilatkozatba foglalja a fogyasztó elfogadó nyilatkozatát, amelynek mindössze arra kell kiterjednie, hogy a szolgáltató az általános szerződési feltételt megismerhetővé tette és azt erre tekintettel elfogadja. A megismerhetővé tétel pedig történhet egyéb, az Eht.-ban rögzített formában.

A Domino Egyedi Előfizetői Szerződés e rendelkezésének – mivel az Eht. kifejezetten csak az általános szerződési feltételekre tartalmaz tiltó rendelkezést – a Lakossági ÁSZF-re vonatkozó része tehát jogszabályba ütközik, ezért az Eht. 129. §-ának (9) bekezdése alapján semmis. A jogszabályba ütközés folytán ezért szükségtelen a felperes fellebbezésében is hivatkozott tisztességtelenség vizsgálata a Ptk. 6:104. § (1) bekezdésének j) pontjában foglalt rendelkezés alapján.

A kereset első pontjában megjelölt, a Dominó Egyedi Előfizetői Szerződés végén található szerződési feltétel ugyanakkor nem kizárólag az egyedi előfizetői szerződéshez kapcsolódó Lakossági ÁSZF-ben foglaltak megismerésére és elfogadására, hanem magának az egyedi előfizetői szerződésben és annak elválaszthatatlan részét képező kiegészítéseiben foglaltak megismerésére és annak a fogyasztó általi kötelező érvényűként való elfogadására is kiterjed, mely rendelkezésekre az Eht. nem alkalmazható, így annak további vizsgálata szükséges a kereseti kérelemnek megfelelően. A felperes a feltétel tisztességtelenségét a Ptk. 6:104. § (1) bekezdésének j) pontja alapján abban jelölte meg, hogy a rendelkezés a bizonyítási terhet a fogyasztó hátrányára változtatja meg. E nyilatkozat alapján valóban a fogyasztó kerülhet abba a helyzetbe, hogy vita esetén bizonyítania kell, az egyedi előfizetői szerződést és annak elválaszthatatlan részét képező kiegészítéseit nem ismerte meg, így azt el sem fogadhatta, ez azonban nem tekinthető számára hátrányos rendelkezésnek. Az adott nyilatkozat a hét oldalas blankettaszerződés végén, az aláírást megelőzően van elhelyezve, az előfizetői szerződés terjedelme és tartalma pedig nem olyan volumenű, ami a megismerését lehetetlenné tenné vagy jelentősen megnehezítené. Egy általánosan tájékozott, felelősségteljes fogyasztótól ugyanis elvárható, hogy az egyedi előfizetői szerződést csak szóbeli tájékoztatást, vagy annak átolvasását követően, tartalmának megismerése után írja alá, és amennyiben valamely rendelkezés számára nem értelmezhető, vagy nem kellően érthető, arra vonatkozóan tájékoztatást kérjen. Amennyiben nem így jár el és ennek ellenére aláírja az egyedi előfizetői szerződést, nem hivatkozhat arra, hogy az általa aláírt szerződés tartalma előtte nem volt ismert és nem bírt tudomással arról, hogy milyen kötelezettségeket fogad el. A rendelkezés további részének a Ptk.-án alapuló tisztességtelensége ezért nem állapítható meg.

Az ítéltábla nem osztotta a felperes álláspontját az érintett szerződési feltétel tekintetében a Legfelsőbb Bíróság – jelenleg Kúria – Gfv.30.316/2008/8. számú ítéletében foglaltak alkalmazhatóságát illetően. A Kúria hivatkozott döntése szerint ugyanis – ahogyan azt az EBH2011. 2413. számú elvi jelentőségű döntésében maga is kifejtette – a fogyasztó nyilatkozata az ÁSZF-ben került rögzítésre, amely nem képezte elválaszthatatlan mellékletét az egyedi szerződésnek. A blankettaszerződéstől elkülönült ÁSZF tartalmazta az ÁSZF-ben felsorolt szabályzatok megismerésére vonatkozó nyilatkozatot, ugyanakkor azok nem kerültek beépítésre az ÁSZF-be és a fogyasztó azokat nem is kapta meg. Ezen tényállásra tekintettel állapította meg a Legfelsőbb Bíróság, hogy az ÁSZF megismerésére vonatkozó nyilatkozat összeegyeztethetetlen a nyilatkozat rendeltetésével. Az EBH2011. 2413. számú eseti döntésben ugyanakkor már nem minősítette tisztességtelenné a blankettaszerződés utolsó bekezdésének azon mondatát, hogy egyebek mellett a szerződés elválaszthatatlan mellékletét képezi az ÁSZF és az Üzletszabályzat, továbbá az ügyfél azon nyilatkozatát, hogy e mellékleteket elfogadja, a benne foglaltakat megértette és a blankettaszerződést ennek ismeretében, mint akaratával egyezőt írja alá, s ezek 1-1 példányát átvette. A perbeli esetben hasonló az egyedi előfizetői szerződés támadott rendelkezése, ugyanis az előfizetői szerződésre és elválaszthatatlan részét képező kiegészítésekre tartalmazza a fogyasztói nyilatkozatot azok megismerésére és magára kötelezőként történő elfogadására, ami nem azonos a különálló, átadásra nem kerülő ÁSZF-be foglalt hasonló tartalmú rendelkezéssel.

Az ítéltábla nem értett egyet az elsőfokú bíróság jogi álláspontjával az ÁSZF késedelmi kamat mértékét is meghatározó 7.1.5.1. pontja tekintetében. Az elsőfokú bíróság a tisztességtelen általános

szerződési feltételekre vonatkozó Ptk. 6:102. § (1) bekezdéséből, azaz a tisztességtelen feltétel általános fogalmából indult ki. Ehhez képest a fogyasztói szerződésre vonatkozóan a törvény további rendelkezéseket fogalmaz meg azzal, hogy a tisztességtelen szerződési feltételekre vonatkozó általános rendelkezéseket ezekkel együttesen kell alkalmazni. A 6:104. §-ába a jogalkotó beépítette a fogyasztóval kötött szerződésben tisztességtelennek minősülő feltételekről szóló 18/1999. (II. 5.) Korm. rendelet szabályait, amelynek 1. §-a a Ptk. 6:104. § (1) bekezdésében foglaltakkal egyezően az ún. fekete listát, azaz a minden további feltétel nélkül tisztességtelennek minősülő kikötések körét határozza meg a)-j) pontban, míg (2) bekezdése a fogyasztó és vállalkozás közötti szerződésben ellenkező bizonyításig tisztességtelennek minősülő kikötéseket sorolja fel. Így vélelmezni kell a kikötés tisztességtelenségét abban az esetben, ha a fogyasztót túlzott mértékű pénzösszeg fizetésére kötelezi ha nem teljesít, vagy nem szerződésszerűen teljesít. Ebben a körben pedig nem azt kell vizsgálni, hogy az adott kikötés a fogyasztó hátrányára egyoldalú kötelezettséget állapít-e meg, hanem kifejezetten annak a vizsgálata szükséges, hogy a megjelölt késedelmi kamat mérték túlzottnak tekinthető-e a fogyasztó nemteljesítése esetére. Önmagában az a körülmény, hogy az alperes maga is ezzel azonos mértékű kamat fizetésére lehet köteles azért nem bír jelentőséggel és súlytalan a feltétel vizsgálatakor, mert az alperes szolgáltatásának igénybe vételét követően díjfizetési kötelezettsége a fogyasztó előfizetőnek van, jellemzően késedelembe a fogyasztó eshet, így a szolgáltatás természetét is figyelembe véve nem az az általános, hogy a szolgáltató köteles pénz visszafizetésére. Helytállóan hivatkozott ezért a felperes fellebbezésében is arra, hogy a késedelmi kamat mértékének megítélésakor a viszonyítás alapja nem az, hogy az alperes saját késedelme esetén milyen mértékű kamatot köteles fizetni, hanem az, hogy a jogszabály általános jelleggel milyen mértékű késedelmi kamatot ír elő a fogyasztó számára. Ez a Ptk. 6:48. § szerint a jegybanki alapkamattal megegyező mértékű – jelenleg az alperes által sem vitatottan 0,9 %, de 2015 szeptemberében is mindössze 1,35 % volt – amelyhez képest a 13 %, annak mintegy tízszeresét elérő kamatmérték nyilvánvalóan eltúlzott. Az adott esetben ugyanis nem annak van jelentősége, hogy a hitelintézetek és pénzügyi intézmények milyen mértékű késedelmi kamatot számítanak fel a kölcsönszerződésekben, a felekkel kötött egyedi megállapodásaikban, hanem annak, hogy az adott ÁSZF rendelkezés hiányában egyébként a fogyasztó késedelembe esése esetén a Ptk. szerinti, a jegybanki alapkamatnak megfelelő kamat fizetésére lenne köteles, ami ennél lényegesen alacsonyabb. A felperes ezért megalapozottan hivatkozott arra, hogy az ÁSZF által meghatározott késedelmi kamat mérték és ezért az érintett kikötés a Ptk. 6:104. § (2) bekezdés j) pontja alapján tisztességtelen.

A kifejtettekre tekintettel a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján a fogyasztói szerződésekben alkalmazott ÁSZF késedelmi kamat mértékére vonatkozó 7.1.5.1. pontja, valamint a Domino Egyedi Előfizetői blankettaszerződésnek a Lakossági ÁSZF-ben foglaltak megismerésére és elfogadására vonatkozó rendelkezései érvénytelenségének kimondásával részben megváltoztatta, egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.

A felperes indítványozta a Ptk. 6:105. § (2) bekezdése alapján annak az elrendelését is, hogy az alperes saját költségére gondoskodjon a szerződési feltétel tisztességtelenségének megállapítására vonatkozó közlemény közzétételéről. Az ítéltábla a döntésére tekintettel ennek alapján rendelkezett a közlemény szövegéről és a közzététel módjáról. A közlemény célját és a fogyasztói kört figyelembe véve elegendőnek találta az alperes saját honlapján történő nyilvános közzétételt két hónap időtartamban.

A megváltoztatott döntésre tekintettel mellőzte a felperes perköltségben való marasztalását, mivel a felperes csaknem teljes egészében pernyertes lett, ezért a személyes illetékmentessége folytán felmerült, le nem rótt 36.000 forint kereseti illeték megfizetésére a Pp. 78. §-a és a 6/1986. (VI. 26.)

IM rendelet 13. § (2) bekezdése alapján az alperest kötelezte. A felperes az elsőfokú eljárás során perköltséget az alperestől nem kért, így erről az ítéletábra nem rendelkezett.

A felperes fellebbezése csaknem teljes egészében eredményre vezetett, így a Pp. 239. §-a folytán alkalmazandó Pp. 78. § (1) bekezdése alapján az ítéletábra az alperest kötelezte a 48.000 forint le nem rótt fellebbezési illeték és a jogi képviselővel (ügyésszel) eljáró felperes mérlegeléssel megállapított másodfokú jogi képviseleti munkadíjának megfizetésére.

Budapest, 2017. év március hó 9. napján

dr. Sándor Ottó s.k.  
a tanács elnöke

. Buglyó Gabriella s.k.  
előadó bírő

dr. Szabó Annamária s.k.  
bírő

A kiadmány hitelül:  
bíróági tisztviselő